

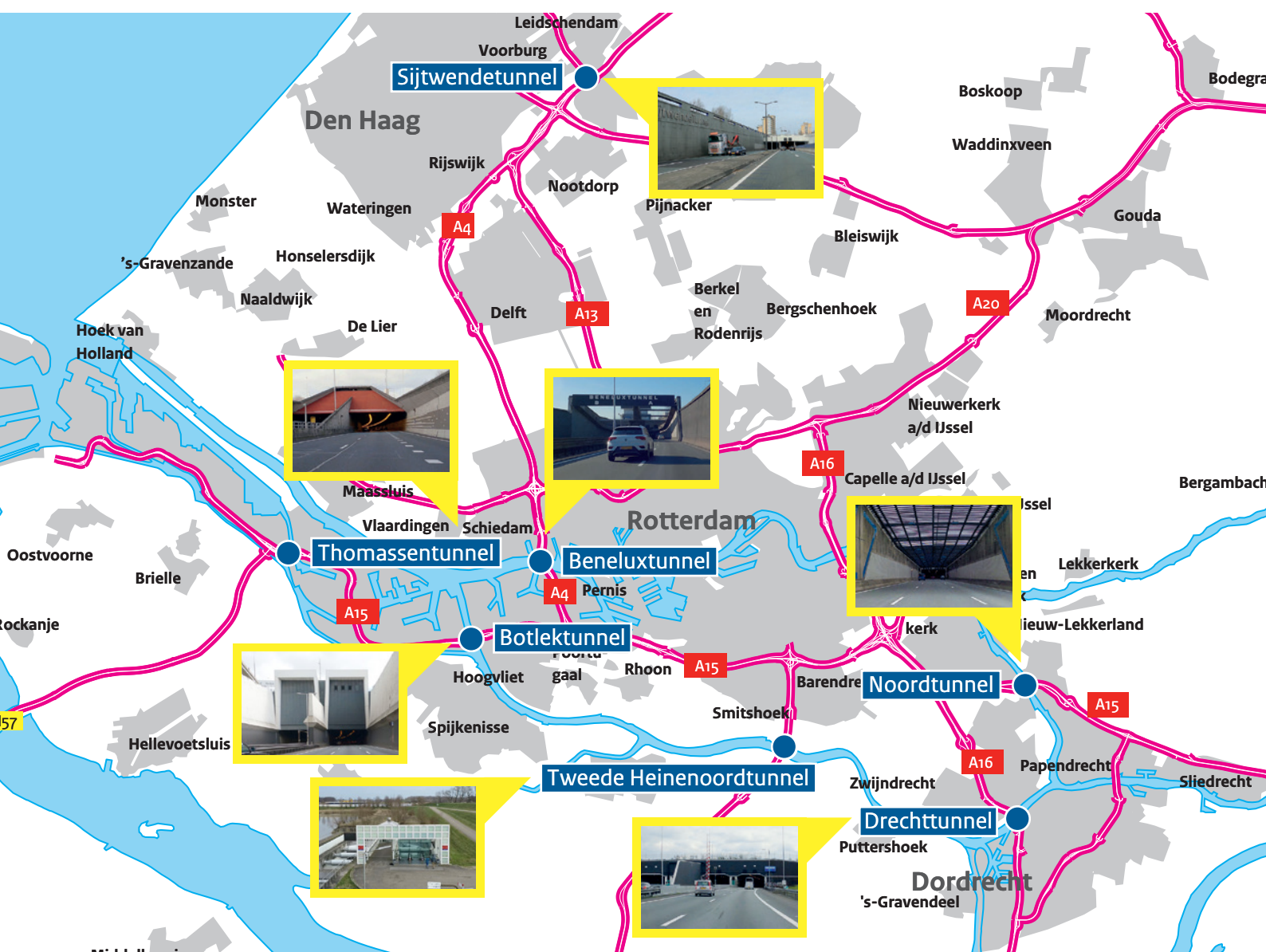

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Project Tunnelrenovaties Zuid-Holland (PTZ)

Markconsultatiedocument - Informatiefase

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Colofon

Uitgegeven door
Informatie
E-mail

Rijkswaterstaat GPO, Tunnelrenovaties Zuid-Holland (PTZ)
Patrick Pieters
secretariaatPTZ@rws.nl

Datum
Versie
Status

29 april 2021
1.0
Definitief

Van links naar rechts Rik Sonneveldt (projectmanager), Kristin Nelis (inkoopadviseur, tijdens het webinar achter de schermen actief), Patrick Pieters (contractmanager), Dick van Klaveren (interne opdrachtgever en portfoliomanager GPO)

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Doel	4
1.2	Leeswijzer	4
2	Het webinar	5
2.1	Opname en presentatie	5
2.2	Deelnemers Rijkswaterstaat	5
2.3	Programma webinar	
2.4	Polls	7
3	Vragen en adviezen	10
3.1	Vragen	10
3.2	Adviezen	23
4	Deelnemende bedrijven	26
5	Vervolg	30
5.1	Samenwerking met de markt	30
5.2	Tot slot	30
Bijlage 1:	Presentatie	31

1 Inleiding

1.1 Doel

Op woensdag 7 april 2021 heeft deel 1 van de marktconsultatie van Rijkswaterstaat voor het project Tunnelrenovaties Zuid-Holland (PTZ) plaatsgevonden. Dit eerste deel, marktconsultatie informatiefase, vond plaats in de vorm van een webinar. De aankondiging van deze marktconsultatie en het bijbehorende informatiedocument zijn op 11 maart 2021 op TenderNed geplaatst. De marktconsultatie was een open consultatie: alle bedrijven, die menen in de toekomst aan opdrachtnemerszijde een rol te kunnen spelen bij de realisatie van de renovatieopgave van meerdere tunnels in Zuid-Holland, konden zich voor het webinar aanmelden.

Dit document vormt samen met de opname van het webinar (zie paragraaf 2.1) de verslaglegging van de marktconsultatie informatiefase van 7 april 2021.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de opzet en inhoud van het webinar kort toegelicht. In ditzelfde hoofdstuk wordt ook verwezen naar de terugkijklink die ook voor nieuwe deelnemers beschikbaar is. De presentatie die tijdens het webinar is getoond is te vinden in bijlage 1. In hoofdstuk 3 staat een overzicht van de vragen tijdens dit eerste deel van de marktconsultatie door marktpartijen zijn gesteld. Ook de adviezen die Rijkswaterstaat ontvangen heeft, vindt u hier terug. Een overzicht van de bedrijven die deelgenomen hebben aan het webinar treft u in hoofdstuk 4 aan. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 aangegeven welke vervolgstappen Rijkswaterstaat de komende maanden zal nemen.

2 Het webinar

2.1 Opname en presentatie

Het webinar is terug te kijken via:

https://channel.royalcast.com/ptz/#!/ptz/20210407_1

In bijlage 1 vindt u de presentatie die tijdens het webinar gegeven is.

2.2 Deelnemers Rijkswaterstaat

Het webinar werd gehost door Patrick Pieters, contractmanager van PTZ. Opdrachtgever Dick van Klaveren en projectmanager PTZ Rik Sonneveldt waren als studiegasten aanwezig. Voor de beantwoording van vragen waren online aanwezig: Margreet Bakker (omgevingsmanager), Willem Hijmans (technisch manager) en Berber Vogt (plaatsvervangend IV-manager).

2.3 Programma webinar

De opzet van het webinar was als volgt:

Introductiefilmpje PTZ

Introductie door middel van een moodclip van het Project Tunnelrenovaties Zuid-Holland, als onderdeel van de vervangings- en renovatieopgave (VenR) van Rijkswaterstaat.

Korte toelichting op:

- De 7 tunnels die tot de scope van PTZ behoren
- De diversiteit van de tunnels
- Het belang van de tunnels
- De renovatieopgave

Interview met Jean Luc Beguin – HID Rijkswaterstaat GPO

Jean Luc Beguin geeft in dit interview een toelichting op:

- De VenR-opgave van Rijkswaterstaat en de positie van PTZ hierin, de programmatische aanpak en het belang van uniformeren en standaardiseren
- De rol van de markt in deze opgave
- De wijze waarop Rijkswaterstaat bijdraagt aan de transitie naar een vitale infrasector

Presentatie Rik Sonneveldt – Projectmanager PTZ

Rik Sonneveldt geeft een toelichting op:

- De doelstellingen van PTZ
- De scope in brede zin en specifiek voor wat betreft de verwachte civiele maatregelen
- De uitdagingen van deze opgave

Vraaggesprek met Dick van Klaveren – Opdrachtgever PTZ

Rik Sonneveldt gaat in gesprek met de opdrachtgever voor dit project, Dick van Klaveren. Zij belichten in dit gesprek:

- Samenwerking met de markt: belang voor PTZ
- De uitdagingen voor PTZ en mogelijkheden van een portfolio-aanpak
- Het belang van uniformering en lerend vermogen over de PTZ-tunnels
- De wijze waarop het rapport van het Adviescollege ICT-toetsing, met daarin de aanpak van het programma IA-sourcing, van invloed is op PTZ.

Presentatie Patrick Pieters – Contractmanager PTZ

Patrick Pieters geeft een toelichting op:

- Inkoopstrategie en marktbenadering
- Samenwerking met de markt de komende tijd

Open vraag

Aan de deelnemers is de volgende open vraag gesteld:

Welk advies wilt u meegeven aan Rijkswaterstaat voor het vervolgtraject?

De ontvangen reacties kunt u in paragraaf 3.2 nalezen.

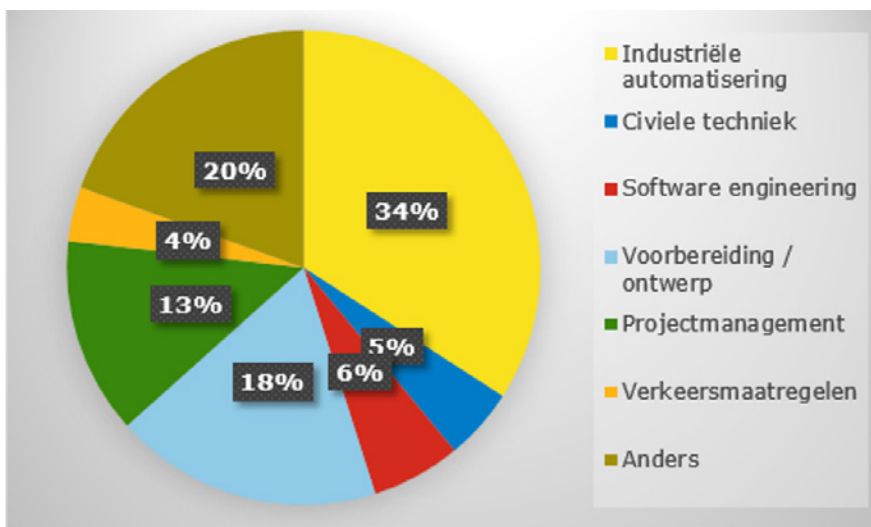
Afronding en evaluatie

Deelnemers is gevraagd, na de afsluiting van het webinar, een evaluatie in te vullen.

2.4 Polls

Tijdens het webinar zijn 4 pollvragen gesteld aan de deelnemers. Medewerkers van Rijkswaterstaat hebben niet deelgenomen aan de beantwoording van de vragen. Hieronder staan de uitkomsten per vraag.

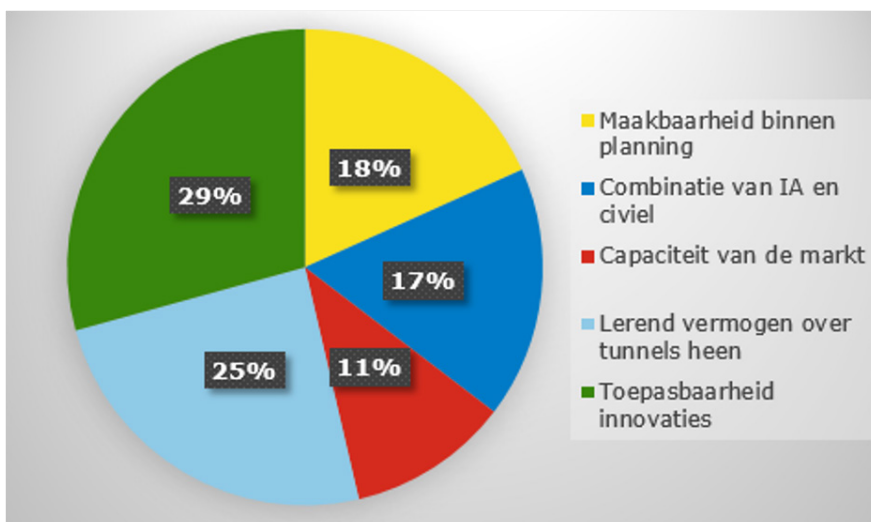
Pollvraag 1: In welk aspect van PTZ is uw bedrijf het meest geïnteresseerd?

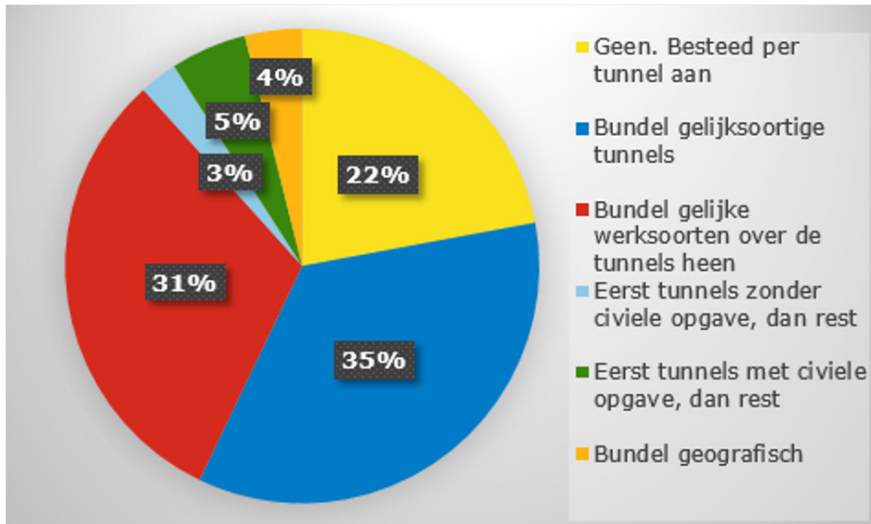
Uit deze poll blijkt dat vooral de IA-bedrijven en bedrijven gespecialiseerd in de voorbereiding en ontwerpwerkzaamheden goed vertegenwoordigd waren tijdens het webinar. Niet alleen het aantal bedrijven in deze branches waren breed vertegenwoordigd, maar er waren ook veel deelnemers per bedrijf aanwezig (zie paragraaf 4).

De uitkomsten van pollvraag 2, 3 en 4 dienen in samenhang met de uitkomst van pollvraag 1 gezien te worden.

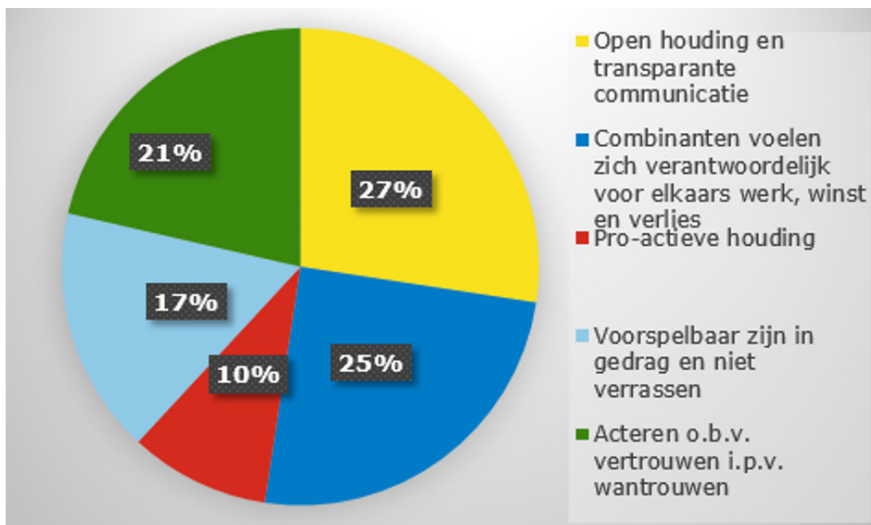
Pollvraag 2: Wat ziet u als de grootste uitdaging voor PTZ?

Pollvraag 3: Wat lijkt u de meest wenselijke contractuele portfolio-aanpak voor PTZ?

Pollvraag 4: Welke leeropgave ziet u bij uw eigen bedrijf als het gaat om een nieuwe manier van samenwerking?

3 Vragen en adviezen

3.1 Vragen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de door deelnemers gestelde vragen, geclusterd naar thema's. Hierin zijn zowel de vragen die tijdens het webinar gesteld zijn opgenomen, als de vragen die voorafgaand aan het webinar via TenderNed of e-mail ontvangen zijn.

De formulering van de vragen is letterlijk overgenomen zoals ontvangen.

Algemeen

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
1	Webinar	Wordt het webinar ook achteraf digitaal gedeeld?	Het webinar is terug te kijken via https://channel.royalcast.com/landingpage/ptz/20210407_1/

Assetmanagement

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
2	Webinar	Gegeven de gepresenteerde doelstelling om ook voor lange termijn een optimalisatie in Beheer & Onderhoud te bereiken: wat is en wordt de rol van de beheerder in het programma PTZ?	De beheerder is intensief betrokken in de planfase. Samen met de beheerder kijken we (de project-organisatie) naar diens toekomstige rol.
3	Webinar	De positionering van de komende werkzaamheden is zeer projectmatig. Het gaat hier om bestaande assets. Ik mis een assetmanagement-oriëntatie. Assetmanagement is binnen RWS een zeer belangrijke opgave. Om, onder andere, de ambities van betrouwbaarheid en weinig storingen te kunnen realiseren is een bredere assetmanagement-strategie onmisbaar. Wat is uw visie met betrekking PTZ en assetmanagement binnen RWS en op welke mate speelt dit een rol binnen het project?	PTZ werkt nauw samen met de collega's verantwoordelijk voor het assetmanagement. Daarom hechten we veel belang aan waarden zoals onderhoudbaarheid, betrouwbaarheid, uitwisselbaarheid, standaardisatie en robuustheid van het netwerk.

Bereikbaarheid

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
4	Webinar	Staat RWS open voor het volledig afsluiten van tunnels voor een bepaalde periode.	De wijze van afsluiten en de tijdsduur daarvan is een complexe puzzel binnen de gehele VenR-opgave. In de planvorming worden varianten uitgewerkt waarbij een veelvoud aan aspecten wordt meegenomen (hinder, tunnelveiligheid, verkeersveiligheid, ARBO veiligheid, bereikbaarheid, projectefficiëntie, marktcapaciteit etc. Al deze aspecten dienen in samenhang te worden bekeken. Een van de intenties van de marktconsultatie is om met de markt in gesprek te gaan over kansen en innovaties. Een belangrijke inspiratiebron daarbij is het groeiboek Doordacht Renoveren van het COB en de COB werkgroep die hier de komende jaren verder aan gaat werken. (https://www.cob.nl/wat-doet-het-cob/groeiboek/doordacht-renoveren/)
5	Webinar	Wat is de visie/aanpak van RWS met betrekking tot renovatie in combinatie met doorlopende exploitatie?	We gaan ervan uit dat de vraagsteller met doorlopende exploitatie bedoelt: 'in bedrijf houden van de tunnel voor verkeer tijdens de renovatie'. Zo ja, zie de beantwoording van vraag 4.

Bouwblokken

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
6	E-mail	Markconsultatiedocument - Bijlage 1 - Nadere beschrijving project pagina 19 stelt "Doelstelling is om een uniforme configuratie van de tunnels te realiseren. Dit geldt in het bijzonder voor de 3B-systemen. Hiermee wordt het beheer en de exploitatie efficiënter en effectiever. Ook wordt de technische ondersteuning van de bedienprocessen gestandaardiseerd. Uitgangspunt is dat deze standaardisatie zal plaatsvinden door het toepassen van de IA-bouwblokken." In hoeverre mogen inschrijvende partijen hiervan afwijken?	Het uitgangspunt is dat er niet wordt afgeweken van het toepassen van de bouwblokken.

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
7	E-mail	De bouwblokken worden op dit moment door RWS ontwikkeld. Het toepassen van deze bouwblokken door de markt is een relatief nieuwe vorm van samenwerken. Door het samenwerken van diverse verschillende marktpartijen kan er verschil ontstaan tussen de originele bibliotheek voor het besturingsbouwblok en het toegepaste besturingsbouwblok, bij (drink)waterbedrijven kiest men ervoor om het onderhoud van de (bibliotheek) bouwblokken centraal te houden bij een partij (of het waterbedrijf zelf of bij een gekwalificeerde partij. De evolutie (en/of aanpassing van onvolmaaktheden) van de (bibliotheek) bouwblokken kan dat ook via een centraal punt worden bewaakt. Om de uniforme configuratie van de tunnels uitgaande van standaardisatie van de IA bouwblokken te garanderen moet er een controle moment zijn waarbij wordt aangetoond dat het gecreëerde besturingsbouwblok inderdaad voldoet aan de standaard. Dit besturingsbouwblok moet gevalideerd worden t.o.v. de standaard met de eis dat het bouwblok zonder conversie toegepast moet kunnen worden in het object om zo standaardisatie te borgen. Hiervoor zijn standaard validatie tools aanwezig in de markt. Hoe borgt RWS de standaardisatie op basis van de IA-bouwblokken?	De standaardisatie van de bouwblokken wordt geborgd door het inrichten van een productmanagementteam per bouwblok. Dit team voert regie uit over zowel de generieke als uitgeleverde bouwblokken. Daarnaast krijgen de implementator en/of systeem integrator richtlijnen mee om het uitgeleverde bouwblok op te leveren conform het generieke bouwblok.
8	E-mail	Wie gaat de IA-bouwblokken onderhouden?, hoe gaat men om met onvolmaaktheden in de IA-bouwblokken?	Zoals beschreven bij vraag 7 is er per bouwblok een productmanagementteam dat regie houdt op het bouwblok. Dit team stuurt de opdrachtnemer aan op het uitvoeren van het onderhoud.

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
9	E-mail	Hoe gaat Rijkswaterstaat controleren dat de gecreëerde bouwblokken voldoen aan de standaard?	Het productmanagementteam heeft hierin de regie en zorgt dat de gecreëerde bouwblokken voldoen aan de standaard. Zie ook vraag 8.
10	E-mail	Markconsultatiedocument - Bijlage 2: Wat wordt er bedoeld met een waarderingssysteem?	Het waarderingssysteem is een kwalificatiesysteem. Dit is bedoeld voor het kwalificeren van een implementator, die het specifieke bouwblok implementeert in het renovatieproject.

Duurzaamheid

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
11	Webinar	Welke rol ziet u in programma PTZ voor bijdrage aan de doelstelling van RWS om in 2030 energieneutraal te zijn en circulair te werken?	PTZ zal zowel op het thema energie als het thema circulariteit bijdragen aan de doelstellingen en het klimaat-akkoord. Daarvoor zijn handreikingen en richtlijnen beschikbaar. Vanuit de aspecten tunnelveiligheid, projectvoortgang en de bestaande situatie van de individuele tunnels ontstaan randvoorwaarden waar we rekening mee houden. We doorlopen een proces waarbij alle aspecten van duurzaamheid worden beschouwd. De nadruk bij dit project zal liggen op energiebesparing, energietransitie en circulariteit.
12	Webinar	Tunnels zijn vergelijkbaar met horizontale schoorstenen. Een aantal tunnels komen uit in stedelijk gebied, dicht bij bewoning. Wordt er ook gedacht aan luchtzuivering van de emissie om zodoende een positieve bijdrage te leveren aan de gezondere leefomgeving?	Luchtzuivering in de tunnels wordt meegenomen in de afweging. Er is reeds onderzoek naar verricht.
13	Webinar	Wat als verduurzamen van de tunnels, tijdens de renovatieopgave, prior 2 is? Met de focus op veiligheid (prior 1) en verduurzamen (prior 2) nemen we de duurzaamheidsopgave slim mee en bungelt het er niet (meer) bij. Wat denkt u hierover?	Duurzaamheid wordt serieus genomen en zal in het contract en de aanbesteding een belangrijke plek krijgen. We overwegen een breed spectrum aan duurzame oplossingen. Zie ook het antwoord op vraag 11.

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
14	E-mail	Hoe wordt er in de toekomstige aanbestedingsfase gekeken naar duurzaamheid?	De basis van de aanbesteding is DuBo-calc en/of de BPKV. Daarnaast zal RWS op punten mogelijk ook inhoudelijke eisen stellen bijvoorbeeld om duurzaamheidsinitiatieven in gang te zetten. Details ontwikkelen zich in de verdere planfase.
15	E-mail	Zijn er specifieke doelstellingen gedefinieerd vanuit RWS t.b.v duurzaamheid?	Dit betreft in elk geval de door de overheid geïnitieerde duurzaamheidsdoelstellingen (klimaatakkoord, energietransitie en CO ₂ -problematiek). Deze aspecten zijn veelal nog volop in ontwikkeling, maar zullen in zekere mate in de uitvraag worden opgenomen.
16	E-mail	Worden (toe)leveranciers getoetst op duurzaamheid.	Hoe duurzaamheid precies wordt meegenomen in de aanbesteding en het contract wordt nog onderzocht.
17	E-mail	Wil RWS zijn tunnels in kaart kunnen brengen qua duurzaamheidsprofiel	Daar zijn wel gedachten over, specifieke invulling is nog in ontwikkeling. Maar denk bijvoorbeeld aan de introductie van een energielabel, het opstellen van een 'oogstkaart' voor vrijkomende materialen en het aanleggen van een materialenpaspoort en eisen aan uitneembaarheid van componenten en mate van circulariteit.
18	E-mail	Wordt er qua duurzaamheid ook gekeken naar de operationele fase +/- 25 jaar?	Natuurlijk, want daarin zitten vaak de kansen op de businesscase voor investeringen die we nu zouden moeten doen. Daarbij gaat het ook verder dan alleen energiebesparing, maar worden ook de andere duurzaamheidsaspecten beschouwd. Dit is onderdeel van de planfase.

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
19	E-mail	Wordt er naast IA ook naar elektrische distributie gekeken qua duurzaamheidsprofiel?	In het onderzoek naar duurzaamheidskansen wordt o.a. gekeken naar beperking van het energieverbruik (bijvoorbeeld nullastverliezen), circulariteit (moeten we weer zoveel kabels aanleggen of kan dat slimmer?) en alternatieven voor fossiele brandstoffen (diesel noodstroomaggregaat). Ook wordt onderzocht in hoeverre eigen energieopwekking ter plaatse en lokale opslag een rol kan spelen in het robuuster maken van het openbare net.
20	E-mail	Kijkt RWS binnen de uniforme configuratie en standaardisatie ook naar eisen rondom beschikbaarheid, functionaliteit, veiligheid en TCO van de Elektrische Distributie binnen de tunnels?	De genoemde aspecten zijn onderdeel van het integrale tunnelontwerp en dus randvoorwaardelijk. Dat geldt overigens voor alle installaties, niet alleen energiedistributie.

Inkoop

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
21	Webinar	Hebben de bedrijven (IA en civiel) die nu de renovatie van de Heinenoordtunnel gaan doen geen voorsprong?	Rijkswaterstaat is van mening dat deze bedrijven geen voorsprong hebben. Dit komt o.a. door het feit dat de IE-rechten van het bouwblok naar RWS gaan. RWS neemt daarnaast binnen de PTZ-projecten de verantwoordelijkheid voor de levering van aanvullende, bouwblok 3BT gerelateerde kennis, voor zover daar door het PTZ consortium behoefte aan is. Tevens werkt RWS aan een kwalificatiesysteem voor partijen die het 3BT bouwblok kunnen integreren in een tunnel. Gegadigden zijn vrij om partijen die gekwalificeerd zijn te kiezen. Hierdoor zijn Gegadigden niet afhankelijk van de partij die de renovatie van de Heinenoordtunnel uitvoert.

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
22	Webinar	Wat is de relatie tussen de komende uitvragen en projecten en de SOK4?	In 2020 is een Nadere Overeenkomst Projectbeheersing afgesloten onder de ROK Projectbeheersing. Deze heeft een looptijd tot in 2023. PTZ zal voor de verdere voorbereiding en uitvoering van de renovatie-contracten gebruikmaken van diverse diensten, waaronder project/-proces-beheersing en ingenieursdiensten. Een groot deel van de inkoop hiervan is nog in voorbereiding. Waar dit aan de orde is, zal daarbij ingekocht worden onder de nieuwe samenwerkingsraamovereenkomsten (SROK) die RWS dit jaar verwacht af te sluiten.
23	Webinar	Stel RWS kiest voor de bundeling van gelijksoortige werkzaamheden over tunnels, hoe stelt RWS het projectmanagement in relatie tot risico's in de zin van capaciteit, raakvlakken, omgeving die in mijn optiek veel groter zijn.	Deze risico's dienen meegenomen te worden bij de afweging of een dergelijke bundeling wenselijk is of niet. Mocht vanuit de integrale inkoopafweging naar voren komen dat bundeling van gelijksoortige werkzaamheden de voorkeursvariant is, dan zullen voor de risico's die deze variant met zich mee brengt beheersmaatregelen getroffen worden. Deze beheersmaatregelen kunnen contractueel, dan wel organisatorisch van aard zijn.

Innovaties

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
24	Webinar	Is er binnen het project PTZ ruimte voor innovaties op het gebied van sensoriek, voor monitoring van de integriteit van de constructies zowel tijdens de renovaties als in de jaren daarna?	Er zijn wensen op dit vlak en we onderzoeken de mogelijkheden.
25	Webinar	Ruimte voor innovatie in tunneldeuren wordt geblokt door voorschriften die een traditionele uitvoering voorschrijven. Ziet u mogelijkheden om voorschriften aan tunneldeuren te updaten aan de stand van de techniek?	Ja, er zijn plannen om de voorschriften te verbeteren met het oog op betere onderhoudbaarheid en hinderarm vervangen. Hier zal de hulp van de markt bij worden ingezet.

Leerervaringen

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
26	Webinar	Kijkt RWS ook naar haar collega RWS(landen) waar men ook voor dezelfde opgave staat. Denk hierbij aan België en Oostenrijk. Deze landen zullen tegen dezelfde uitdagingen aan gaan lopen of hebben dit al gedaan.	RWS neemt daar waar mogelijk ervaringen vanuit andere aanbestedende diensten en landen mee. RWS is actief deelnemer aan het internationale tunnelprogramma van het COB en heeft op die wijze contacten met de Europese collega's. Ook zijn er contacten via de klassieke paden als bijvoorbeeld CEDR.
27	Webinar	RWS spreekt veel over ervaring meenemen uit de Heinenoordtunnel. Is deze ervaring wel op tijd beschikbaar? Neem ervaring uit VIT2 ook mee. Die ligt er al.	De ervaringen met het ontwikkelen van het bouwblok worden momenteel al opgedaan en kunnen reeds meegenomen worden bij de voorbereiding van PTZ. Ook VIT2 (Vervangings Investerings Tunnels Fase 2) ervaringen worden daarbij meegenomen.
28	Webinar	In hoeverre wordt er bijvoorbeeld naar ervaringen met projecten uit het verleden gekeken. KOSMOS bijvoorbeeld was een project wat qua omvang even groot was.	Bij PTZ zijn medewerkers betrokken die in het verleden ook bij KOSMOS (Kunstwerken Onderhoud Samen met de Markt Onder Systeemgerichte contractbeheersing) betrokken waren. KOSMOS kenmerkte zich door een programmatische aanpak. Leerervaringen worden meegenomen bij het bepalen van de beste aanpak voor PTZ.

Planning

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
29	Webinar	Is er een gedetailleerde planning betreffende volgorde van de aanpak tunnels?	Deze planning is nog niet beschikbaar. RWS werkt hier de komende maanden aan en zal de voorkeursplanning tijdens deel 2 van de marktconsultatie met de markt delen en hierop een reflectie vragen.

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
30	Webinar	Is er een beoogde planning van de renovaties? Indien er mogelijkheden zijn voor een 'treintje', zou je het wel aan één combinatie kunnen uitbesteden om het lerend vermogen te maximaliseren.	Deze planning is nog niet beschikbaar. RWS werkt hier de komende maanden aan en zal de voorkeursplanning tijdens deel 2 van de marktconsultatie met de markt delen en hierop een reflectie vragen.
31	Webinar	Wat is de verwachte Plandatum marktbenadering (start PQ)?	Zie sheet 26 van de presentatie: start marktbenadering staat gepland voor eind 2022/begin 2023.

Samenwerking

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
32	Webinar	Staat RWS open voor een alliantie of een bouwteam samenwerking?	Ja, een alliantie of bouwteam is een van de samenwerkingsvormen waar RWS voor open staat, mits dit bijdraagt aan het bereiken van de doelstellingen van PTZ. In het inkoopplan zal dit als mogelijke variant beschouwd worden en zal de keuze gemaakt worden of dit de meest passende contractvorm voor PTZ is.
33	Webinar	Hoe open staat u voor een ontraditionele opdracht voor de voorbereidingsfase? Niet een ingenieursbureau, wel juist een samenwerkingsvorm van verschillende disciplines. Juist om ook hier de transitie al vorm te geven.	Dit is geen variant die momenteel reeds overwogen wordt. De inrichting van de voorbereidingsfase wordt momenteel vormgegeven. Uw suggestie zal meegegeven worden aan de betrokkenen.

Scope

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
34	Webinar	Wat is het aandeel civiel naar verwachting?	Civiele opgaven komen voort uit verschillende aanleidingen: 1) de civiele staat, 2) de wens om de tunnels aan de Landelijke Tunnelstandaard te laten voldoen, 3) de wens om hinderarm om te renoveren, 4) werkzaamheden die om praktische redenen meegenomen worden zoals bijvoorbeeld het opknappen van de dienstgebouwen. De onderzoeken zijn in volle gang. Uit onderzoeken naar de civiele staat komt het beeld naar voren dat de Drechtunnel de grootste civiele opgave heeft, de Benelux- en Noordtunnel in mindere mate en de Sijtwende- en Tweede Heinenoordtunnel in beperkte mate. Of maatregelen volgend uit de civiele staat worden gecombineerd met de renovatie van de installaties is nog een open vraag. Maatregelen volgend uit de andere aanleidingen worden logischerwijs wél gecombineerd met de renovatie van de installaties. Wat het exacte aandeel van de civiele opgave zal zijn, is op dit moment nog niet te zeggen. Wel is duidelijk dat er een aanzienlijke civiele component zal zijn.

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
35	Webinar	Hoe kijkt RWS tegen meer taken naar haar toe halen in dit Project. Denk aan o.a directielevering van bijvoorbeeld delen van systemen zoals ventilatoren etc? Maar ook een stuk projectmanagement zelf invullen in het Realisatieteam?	In de transitie naar een vitale infrasector is 'samen naar de markt' een belangrijk uitgangspunt. Dat betekent o.a. dat bij de contractvoorbereiding zorgvuldig wordt afgewogen wie welke taken het beste kan uitvoeren en wie het beste in staat is om verantwoordelijkheden en risico's te dragen, zowel op product- als op procesniveau. Deze afweging kan ertoe leiden dat RWS bepaalde taken en verantwoordelijkheden die in het verleden traditioneel bij de markt neergelegd werden nu naar zich toe trekt. Ook zou vanuit het streven van RWS naar meer uniformiteit in de tunnels een meer technisch inhoudelijk uitvraag een middel kunnen zijn. Hoe die uitvraag dan tot stand zou kunnen komen (zelf doen of partners contracteren) is onderdeel van de verkenning. Ook het categoriaal inkopen van componenten of systemen zou een oplossingsrichting kunnen zijn. Deze afwegingen worden de komende tijd gemaakt.
36	Webinar	'Algehele renovatie TTI en 3B' lijkt erop dat de recent vervangen installaties vanuit VIT-2 TTI ook worden vervangen, vallen deze dan ook binnen scope van deze renovatie?	We kijken naar de restlevensduur van deelinstallaties. Alleen als installaties nog lang mee kunnen na de renovatie en er geen complexe verwevenheid is met de rest van de installatie, maken we een uitzondering om deze deelinstallaties te handhaven. Als voorbeeld geldt de verlichting van enkele tunnels die recent is vernieuwd of in de komende jaren nog vernieuwd zal worden vooruitlopend op de renovatie van PTZ. Daarbij is de fysieke vervanging gepland vanaf 2026 en zijn de installaties dan al 10 jaar in gebruik.

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
37	Webinar	Wat is de relatie tussen opleidingen die nodig zijn voor functionarissen gedurende het project tot en met openstelling en het RWS project Regie OTO?	Er dient in het project continu aandacht te zijn voor de bedienbaarheid en het trainingsniveau van functionarissen om daarmee de tunnels op elk moment op voldoende niveau te kunnen bedienen. Bijvoorbeeld in de ombouwstrategie dient dit aspect al meegenomen te worden. Binnen de planvorming wordt ook verkend in hoeverre 3D-modellen en virtuele trainingstools hierin een rol kunnen spelen. De ontwikkelingen rondom OTO zullen daarbij gevolgd worden en t.z.t. in de contractering worden meegenomen.
38	Webinar	Is de brandbestendigheid bij deze tunnels nog een issue?	We onderzoeken de staat van de hittewerende bekleding. Daaruit blijkt dat er op beperkte locaties beschadigingen zijn en hittewerende bekleding vervangen moet worden. Daarnaast onderzoeken we of de uitgangspunten voor de hittewerende bekleding gehandhaafd kunnen blijven.
39	Webinar	Is het onderdeel van de scope dat alle tunnels worden uitgerust met / gekoppeld aan standaard bouwblokken, zoals bouwblok audio, bouwblok video en ODS (Object Data Services)?	Het uitgangspunt voor de BIT toets is dat alle tunnels worden uitgerust met de verschillende bouwblokken. Het is nog onduidelijk wat de impact is van de BIT toets.
40	Webinar	Is RWS ook voornemens om Meerjarig onderhoud mee te contracteren?	Vooralsnog is de werkhypothese dat het meerjarig onderhoud niet aan de contractscope wordt toegevoegd. In het inkoopplan zal dit nog expliciet afgewogen worden en zal een definitieve keuze gemaakt worden.

Nr	Bron	Vraag	Antwoord
41	Webinar	Ik welke tunnel wordt de verlichting vervangen en in welke niet?	De verlichting is kort geleden vervangen (Benelux- en Tweede Heinenoordtunnel) of zal vooruitlopend op de renovatie door PTZ worden vervangen (in het huidige prestatiecontract voor het onderhoud van tunnels (TOP-II-contract) is vervanging van de verlichting van de Drecht- en Sijtwendetunnel opgenomen in de basisscope en van de Noordtunnel in de optionele scope). Wel zal worden onderzocht in hoeverre de dan bestaande verlichtingsinstallaties verder geoptimaliseerd kunnen worden op bijvoorbeeld energieverbruik.
42	Webinar	Mij is nog niet helemaal duidelijk in welke mate de Tunnelstandaard 'vaststaat' of dat deze grote opgave van renovaties juist ook gebruikt wordt om de Tunnelstandaard een organisch groeimodel te laten zijn. Dit zou mijn advies zijn.	We gaan op dezelfde manier met de Landelijke Tunnelstandaard om als bij eerdere projecten. Daarbij hoort het proces om met onderbouwing te kunnen afwijken via het Issue Advisory Board proces. Verbeteringen zijn mogelijk en worden aan de hand van de leerervaringen doorgevoerd.
43	Tender-Ned	In hoeverre is de ontwikkeling van een uniforme bedienplek onderdeel van dit renovatieproject, mogelijk als onderdeel van de toekomstige ORBB? Wordt ontwikkeling van een (uniforme) bedienplek expliciet onderdeel van de uitvraag?	De ontwikkeling van een uniforme bedienplek is geen onderdeel van PTZ.
44	Webinar	Is de bediening vanuit de verkeerscentrale en bv de inrichting van de werkplek onderdeel van de uitvraag?	Er wordt een werkplek en de inrichting hiervan als bouwblok Uniforme werkplek wegverkeersleiders (UWW) geleverd.

3.2 Adviezen

Aan het einde van het webinar is aan de deelnemers de open vraag *"Welk advies wilt u meegeven aan RWS voor het vervolgtraject?"* gesteld.

De ontvangen reacties zijn hieronder - geclusterd naar een aantal thema's - opgenomen. De formulering van de adviezen is letterlijk overgenomen zoals ontvangen.

Communicatie

Veel waardering voor de zeer professionele open en gestructureerde presentatie. Uit oogpunt van duurzaamheid een blijvende methodiek bij een eerste consultatie.

Advies: zo snel en regelmatig mogelijk - ook 'tussentijds' - communiceren met de markt. Kom regelmatig 'boven water', ook als er maar 'beperkt' nieuwe informatie beschikbaar is.

Informatieverstrekking

Tip: laat de risico's uit de Heinenoordtunnel door de ON en OG delen bij de documenten van deze aanbesteding PTZ.

RWS maakt voor haar werken een interne begroting om te spiegelen. Dit betekent dat RWS op de voorhand al een beeld heeft bij de scope omvang en verdeling tussen verschillende disciplines (civiel, wtb, E, IA). Dit is voor de markt relevante informatie om zichzelf te organiseren. Het tijdig afgeven van dergelijke indicatoren wordt zeer gewaardeerd.

Tip voor RWS:

Creëer een duidelijk beeld van de te realiseren scope van de werkzaamheden en de verdeling van risico's tussen OG en ON. Inclusief de kaders vanuit omgeving. Probeer transparant te zijn over de planning van het programma zodat partijen zich tijdig organisatorisch voor kunnen bereiden.

Bedankt voor het webinar. Inspirerend verhaal.

Wees transparant over jullie planning van zowel de aanbestedingen als uitvoering. Er is veel capaciteit nodig vanuit onze organisaties dus die capaciteit willen we goed kunnen plannen.

Inkoopstrategie

Dit is een groot project/programma. Het zou aan te bevelen zijn om het programma te splitsen in percelen. Dus ook te contracteren in percelen net zoals bij TOP. Het geeft meerdere combinaties de kans om succesvolle referenties op te bouwen.

Eerst de tunnels waarvoor binnenkort een alternatief in het netwerk beschikbaar komt.

- Rijnlandroute ► Sijtwende
- Blankenburg ► Benelux

Bundeling van gelijksoortige werkzaamheden over de tunnels geeft zeer veel risico's, ik kan mij niet voorstellen dat dit een mogelijkheid is.

Formuleer EMVI op de thema's

- Duurzaamheid
- Veiligheid
- Hinderbeperking

Zorg voor integrale projecten per setje van tunnels. Dat geeft minimale hinder voor de gebruiker en maximale kans voor opdrachtnemers voor optimalisatie en innovatie. Werk nauw samen in een bouwteamconstructie. En ga ook voor technische standaardisatie op de raakvlakken van de systemen, zodat je later in de B&O fase écht naar plug & play kunt gaan.

Advies: Geef een ieder een eerlijke kans en neem jarenlange ervaring van de markt mee.

Leerervaringen

Het COB heeft veel ervaringen van alle voorgaande trajecten samengebracht in het groeiboek Doordacht Renoveren. Ervaringen vanuit alle partijen, zowel vanuit RWS, andere overheden als marktpartijen. Maak daar dankbaar gebruik van!

Ga ook specifiek en vooraf met de markt in gesprek over het kunnen toepassen van innovaties (binnen/afhankelijk van specifieke contractvormen). Dat is nodig om het goed van de grond te krijgen.

Zorg dat er voldoende ervaring aan boord is en komt los van waar je op de loonlijst staat. Doe het samen en (om)denk anders.

4 Deelnemende bedrijven

Bedrijf	Aantal deelnemers
Aannemersbedrijf Maas B.V.	1
ABB	2
Actemium	1
Agidens Infra Automation	2
Algebra BV	1
Altran	3
Arcadis	4
Asset Insight	2
Ballast Nedam	2
BAM Infra	1
Compris	1
Count & Cooper	1
Covalent	2
Croonwolver&Dros	8
Datadigest B.V.	1
Debrandwacht.nl	1
Dura Vermeer Infra / Saveria	3
Dutch Process Innovators	1
Dynniq	2
ENGIE	3
ENS Clean Air	1
Fugro	2
GeoNext	1
Hacousto	4
Heijmans	3
HOCHTIEF PPP Solutions	1
Hoppenbrouwers Techniek	1

Bedrijf	Aantal deelnemers
IAS Industrial Automation	1
ICT Group / ICT Netherlands	4
IGS	1
Infra Kompas	3
Innocy BV	2
InterDam	2
Intergo	1
Iv-water	1
KienIA	2
Landsvrouwe	1
Merford	3
Mobilis	1
Movares	3
Nebest	2
OFN I Innovatie voor onderweg	1
Oxand	1
Phoenix Contact	2
PM@Riemens	1
Rebel	1
Rijkswaterstaat	20
Royal HaskoningDHV	1
Schneider Electric	2
Schreder BV	1
Siemens Mobility	3
Soltegro	2
SPIE Nederland	1
Strapitec	1
Strukton Civiel	1

Bedrijf	Aantal deelnemers
Sweco	3
Technolution BV	1
Tenderteam	1
Traffic Service Nederland	1
TriOpSys BV	1
Van Rens mobiliteit	1
Vialis	2
Witteveen+Bos	1

5 Vervolg

5.1 Samenwerking met de markt

De komende maanden gaat het projectteam PTZ verder met het opstellen van de inkoopstrategie en projectaanpak. Dit betreft een uitwerking van de prioritering van de tunnels, de bundeling in één of meerdere contractuele pakketten, de contractvorm en de aanbestedingswijze.

De input die Rijkswaterstaat tijdens de marktconsultatie deel 1 (informatiefase) in de vorm van vragen, adviezen en antwoorden op pollvragen heeft ontvangen, wordt daar waar mogelijk meegenomen.

Rijkswaterstaat voorziet in het najaar van 2021 (oktober / november 2021) een marktconsultatie deel 2 (consultatiefase).

Het doel van de consultatiefase is om samen met de markt de beoogde aanpak van het project en de haalbaarheid van deze aanpak te bespreken. De focus zal hierbij liggen op de volgende onderdelen:

- a. De haalbaarheid, risico's en kansen van de voorgestelde aanpak van de aanbesteding en de wijze van contracteren.
- b. De haalbaarheid van de planning.
- c. De wijze van samenwerking in de marktketen en beheersing van project-c.q. contractrisico's.
- d. Het peilen van de interesse en de kennis en kunde van de gehele benodigde marktketen.
- e. De resultaten van de consultatiefase nemen we mee bij het definitief maken van de projectaanpak.

Deel 2 van de marktconsultatie zal ook via TenderNed aangekondigd worden.

In de tussenliggende periode zullen naar verwachting nog een aantal bijeenkomsten worden georganiseerd om specifieke thema's samen met de markt uit te diepen.

Gedacht kan worden aan thema's zoals: duurzaam inkopen, toepassing innovaties over contracten heen, ombouwstrategie / hinderarm renoveren. Afhankelijk van het thema zal hiervoor een brede uitnodiging via TenderNed gepubliceerd worden of zullen gerichte uitnodigingen aan specifieke bedrijven verzonden worden.

Kennisuitwisseling via bestaande kanalen, zoals bijvoorbeeld het COB, behoort eveneens tot de mogelijkheden.

5.2 Tot slot

Tot slot wil Rijkswaterstaat alle bedrijven en personen die deelgenomen hebben aan deel 1 van de marktconsultatie PTZ hartelijk danken voor de getoonde interesse en de geleverde input. Wij vertrouwen erop dat dit een start is van een samenwerkingstraject en dat wij u eveneens mogen verwelkomen bij deel 2 van de marktconsultatie.

Bijlage 1: Presentatie

Bijlage 1: Presentatie

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Tunnelrenovaties Zuid-Holland

Marktconsultatie – Informatiefase

7 april 2021

RWS INFORMATIE

Welkom

Pollvraag 1

In welk aspect van PTZ is uw bedrijf het meest geïnteresseerd?

- A. Industriële automatisering
- B. Civiele techniek
- C. Software engineering
- D. Voorbereiding / ontwerp
- E. Projectmanagement
- F. Verkeersmaatregelen
- G. Anders

IPM-team PTZ

Rik Sonneveldt
Projectmanager

Patrick Pieters
Contractmanager

Willem Hijmans
*Technisch
manager*

Peter van der Wel
IV-manager

Jeroen Korving
Manager planproducten

Margreet Bakker
Omgevingsmanager

Dominic L'Ortije
Manager projectbeheersing

Programma

Van	Tot	Onderwerp	Spreker
15:00	15:10	Welkom	Patrick Pieters
15:10	15:15	PTZ binnen VenR-opgave	Jean Luc Beguin
15:15	15:35	Scope en uitdagingen	Rik Sonneveldt
15:35	15:55	Interview met de opdrachtgever	Dick van Klaveren Rik Sonneveldt
15:55	16:15	Inkoopstrategie en marktbenadering	Patrick Pieters
16:15	16:20	Open vragen	Patrick Pieters
16:20	16:30	Afsluiting en evaluatie	Patrick Pieter

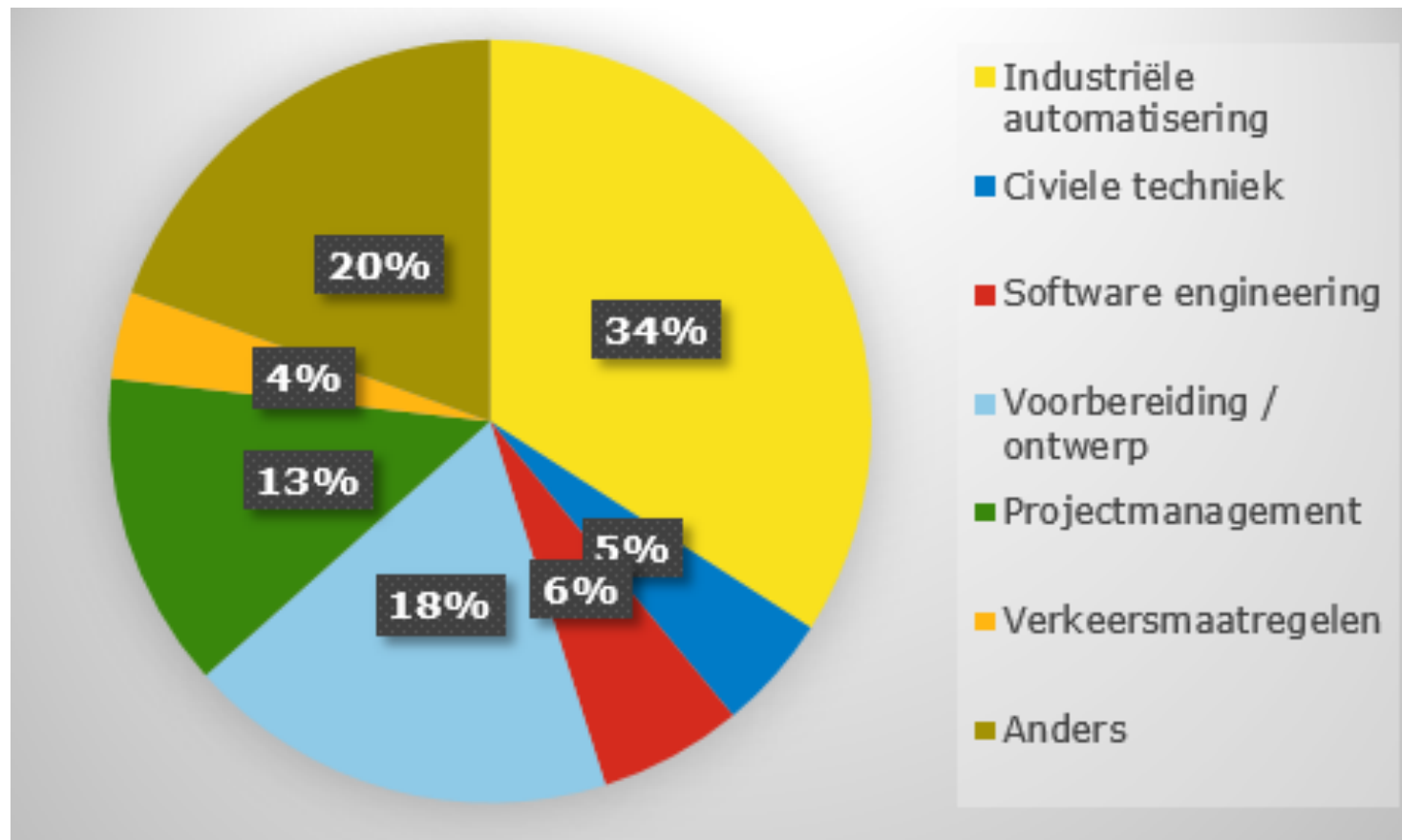

Resultaten poll 1

Vraag: In welk aspect van PTZ is uw bedrijf het meest geïnteresseerd?

Interesse markt

PTZ binnen VenR-opgave

Jean Luc Beguin – HID GPO

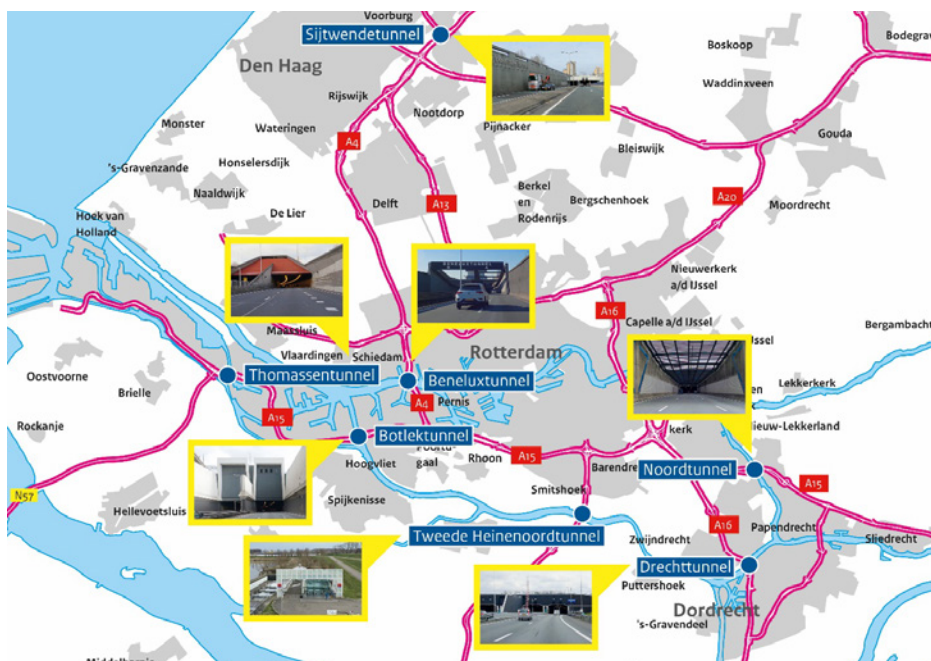

Scope en uitdagingen

Rik Sonneveldt – projectmanager PTZ

Opgave PTZ

- 7 tunnels in 2030 gereed
- Blijvend veilig, beschikbaar en betrouwbaar
- Toekomstbestendig qua B&O
- Bereikbaarheid / hinder
- Duurzaamheid vergroten
- Innovaties, leren
- LTS

Scope

- Kern: algehele renovatie TTI en 3B. Upgrade naar LTS
- Nog af te bakenen: civiel technische, bouwkundige maatregelen
- Verschillen per tunnel

Enkele aandachtspunten:

- Standaardisatie, uniformering (voor efficiency onderhoud, bedieningsproces)
- LTS (+ maatwerk langzaam verkeer buizen)
- Duurzaamheid (energievoorziening en -gebruik, vrijkomende materialen)

Civiel technische maatregelen

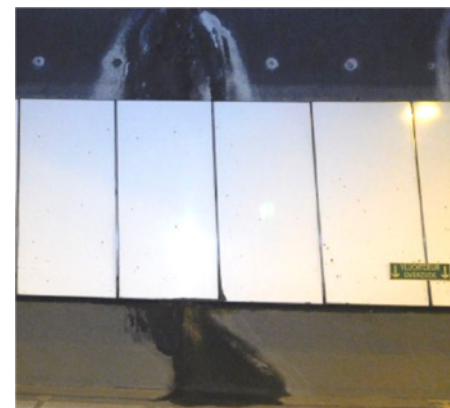
A. Vanwege toestand constructie

(na PTZ voorlopig geen groot onderhoud gewenst)

- Drechtunnel grootste opgave
- 1^e en 2^e Beneluxtunnel en Noordtunnel in mindere mate
- Sijtwendetunnels en 2^e Heinenoordtunnel beperkt
- Besluitvorming volgt

B. Andere aanleiding, met name

- Ombouwstrategie
- Impact LTS

Uitdagingen (1)

- Maakbaarheid en beheersbaarheid i.v.m. complexe scope
- Flexibiliteit in uitvoering, ruimte voor leren en slimme oplossingen

Pollvraag 2

Wat ziet u als de grootste uitdaging voor PTZ?

- A. Maakbaarheid binnen planning
- B. Combinatie van IA en civiel
- C. Capaciteit van de markt
- D. Lerend vermogen over tunnels heen
- E. Toepasbaarheid innovaties

Uitdagingen (2)

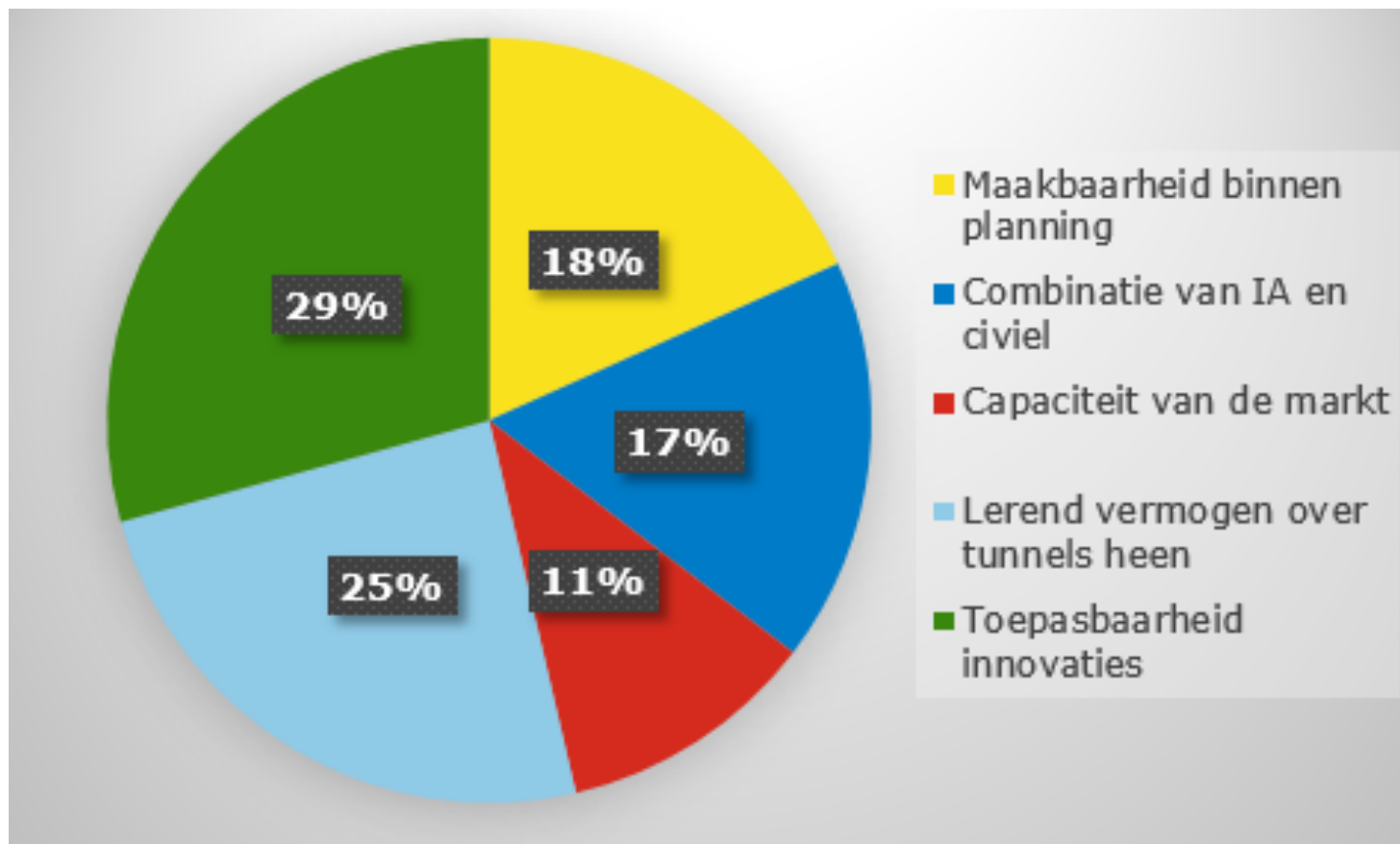
- Hoe slim realiseren nevendoelestellingen
- Optimale organisatie en samenwerkingsvorm met markt

Resultaten poll 2

Vraag: Wat ziet u als de grootste uitdaging voor PTZ?

Grootste uitdaging

Visie opdrachtgever

Interview met Dick van Klaveren – Opdrachtgever PTZ

Pollvraag 3

Wat lijkt u de meest wenselijke contractuele portfolio-aanpak voor PTZ?

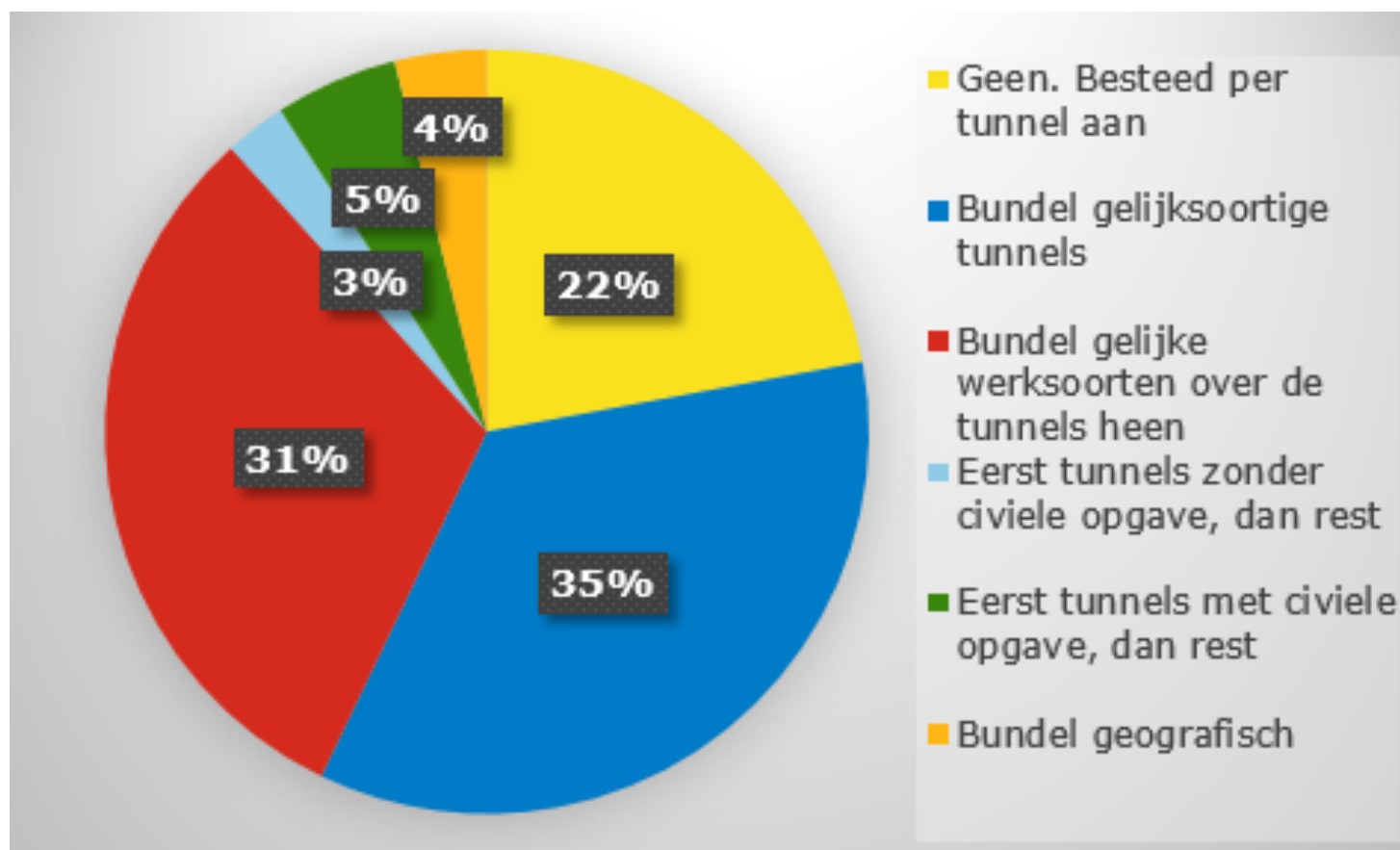
- A. Geen. Besteed per tunnel aan
- B. Bundel gelijksoortige tunnels
- C. Bundel gelijke werksoorten over de tunnels heen
- D. Eerst tunnels zonder civiele opgave, dan rest
- E. Eerst tunnels met civiele opgave, dan rest
- F. Bundel geografisch

Resultaten poll 3

Vraag: Wat lijkt u de meest wenselijke contractuele portfolio-aanpak voor PTZ?

Portfolio-aanpak

Inkoopstrategie en marktbenadering

Patrick Pieters – Contractmanager PTZ

Pollvraag 4

De PTZ opgave vraagt om een partnership. Welke leeropgave ziet u bij uw eigen bedrijf als het gaat om een nieuwe manier van samenwerking?

- A. Open houding en transparante communicatie
- B. Combinanten voelen zich verantwoordelijk voor elkaars werk, winst en verlies
- C. Pro-actieve houding
- D. Voorspelbaar zijn in gedrag en niet verrassen
- E. Acteren o.b.v. vertrouwen i.p.v. wantrouwen

Inkoopstrategie en marktbenadering

- Inkoopstrategie → in strategisch inkoopplan
- Keuze voor:
 - bundeling en prioritering van werkzaamheden
 - in één of meerdere werkpakketten/ projecten/ contracten
 - contractvorm en aanbestedingswijze
- Keuze obv groot aantal factoren (technisch, omgeving, inkoop en markt)
- Tender-inspanning beperken ('Markt in transitie')
- In principe geen 2 fasen aanpak, tenzij expliciet een reden voor en besluit daarover

Inkoopstrategie en marktbenadering

- Input van de markt op een zo vroeg mogelijk tijdstip → waardevol!
- Marktinformatie primair om te laten zien voor welke opgave we staan
- 2e deel marktconsultatie:
 - interactie
 - okt/nov 2021
- Tussentijdse interactie
- Strategisch inkoopplan: Q1 2022
- Planning start marktbenadering: Eind 2022/begin 2023

Inkoopstrategie en marktbenadering

- Grote opgave en uitdaging, we hebben nog veel nader uit te werken
- Inkoop ingenieursdienst voor uitwerking planfase en/of realisatiefase

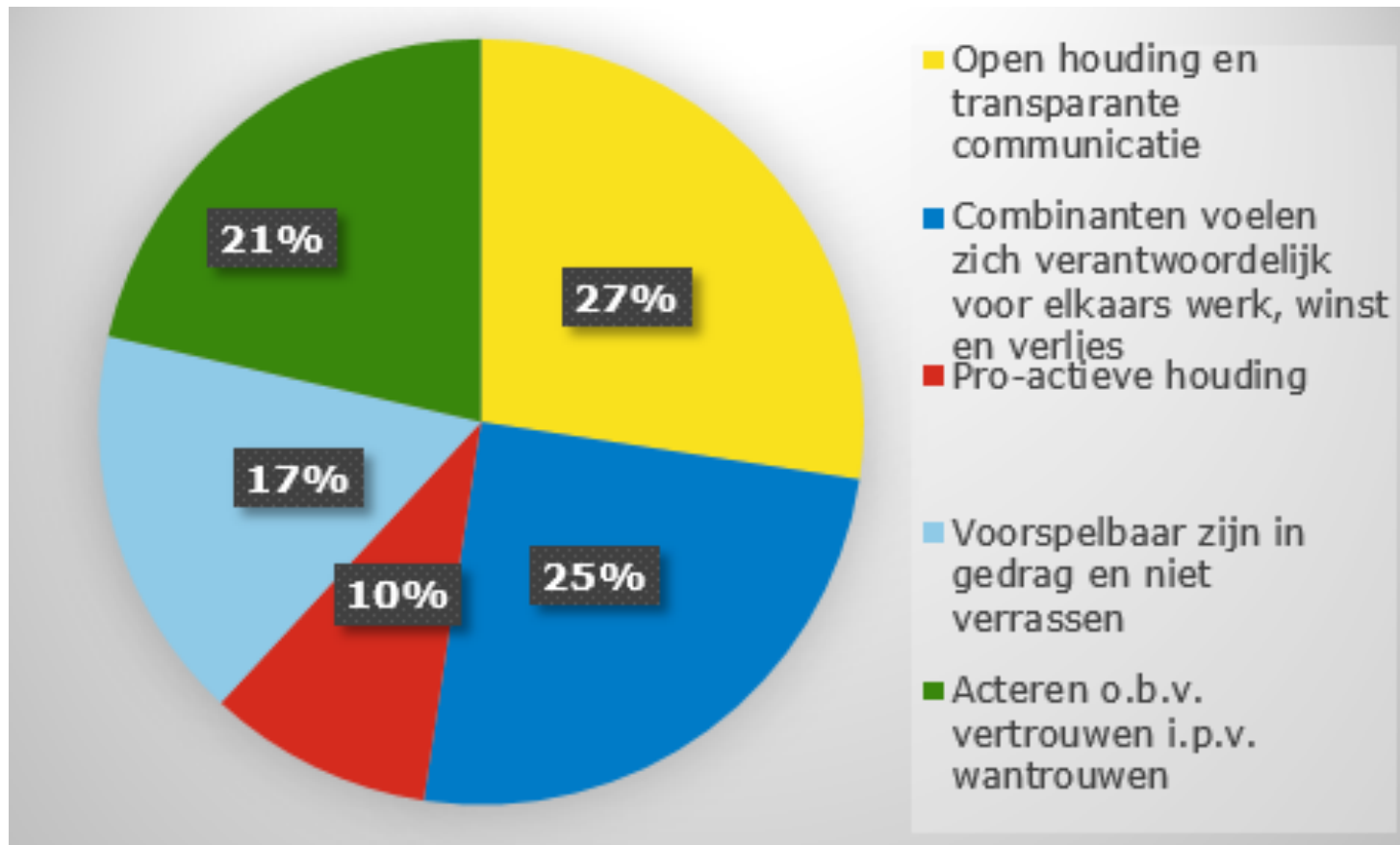

Resultaten poll 4

Vraag: Welke leeropgave ziet u bij uw eigen bedrijf als het gaat om een nieuwe manier van samenwerking?

Leeropgave markt

Open vraag

Open vraag

Welk advies wilt u meegeven aan RWS voor het vervolgtraject?

Afsluiting & evaluatie

Dit rapport is een uitgave van:

Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat.nl
T 0800-8002

April 2021 | WNZo421VH03